Lyhyesti sanottuna

Talouden kasvu hidastunut kaikkialla - Tutustu helppolukuiseen yhteenvetoon

Kansainvälinen talous | 15.03.2019

Tavaroiden ja palveluiden tuotantomäärät kasvoivat viime vuonna aiempaa hitaammin. Tuoreimpien talousennusteiden mukaan maailmantalouden kasvu vaimenee tänä vuonna edelleen. Yksi taustasyy on Kiinan taloustilanne. Kiina on Yhdysvaltojen jälkeen maailman toiseksi suurin talous, ja maan nopea kasvu on pitkään tukenut koko maailmantalouden kehitystä. Nyt Kiinassakin talouskasvu on hidastunut, ja se on osaltaan pienentänyt vientiä ja tuontia kaikkialla maailmassa.

Kun vientikysyntää ei ole yhtä paljon kuin ennen, ei vientiin tarkoitettuja tavaroita kannata valmistaa. Se näkyy teollisuustuotannon vähenemisenä. Etenkin euroalueella vienti on kehittynyt nyt aiempaa vaimeammin. Saksassa – euroalueen suurimmassa taloudessa – talouskasvu käytännössä pysähtyi vuoden 2018 lopulla. Erityisesti saksalainen autoteollisuus on ollut vaikeuksissa, ja autoja on valmistettu aiempaa vähemmän. Italia ajautui taantumaan, kun siellä tuotettujen tavaroiden ja palveluiden tuotantomäärä supistui kaksi vuosineljännestä peräjälkeen. Euroalueen kasvuennusteita on viime kuukausina alennettu selvästi. (Euroopan keskuspankin maaliskuussa tehdyn ennusteen mukaan euroalue kasvaa tänä vuonna 1,1 %, kun aiempi arvio joulukuulta oli 1,7 %.)

On mahdollista, että maailmantalous kehittyy jopa alentuneita odotuksia heikommin. Yksi koko Eurooppaan vaikuttava ja vaikeasti ennakoitava asia on brexit. Ison-Britannian pitäisi erota Euroopan unionista maaliskuun lopulla, mutta vieläkään ei ole varmaa, miten ja millä säännöillä kauppaa tulevaisuudessa käydään. Isossa-Britanniassa toimivat yritykset eivät voi tietää, miten paljon kaupankäynti ulkomaisten yritysten kanssa hankaloituu. Jos tulevaisuus on epävarma, yritykset eivät uskalla tehdä suuria investointeja ja tuotanto pienenee. Ihmiset alkavat pelätä työpaikkojensa puolesta ja lykkäävät sellaisia hankintoja, jotka eivät ole aivan välttämättömiä. Näin jo pelkkä epävarmuus tulevasta hidastaa investointeja, kulutusta ja tuotantoa.

Toinen koko maailmantaloutta uhkaava tekijä on Yhdysvaltojen ja Kiinan välinen kauppakiista. Yhdysvallat on nostanut Kiinasta tuotujen tavaroiden tullimaksuja, eli kiinalaiset tuotteet ovat Yhdysvalloissa kallistuneet. Kiina on vastannut korottamalla puolestaan tullimaksuja amerikkalaisille tuotteille. Kuitenkaan esimerkiksi kaikki Kiinasta Yhdysvaltoihin tuotavat tavarat eivät ole kaikilta osin kiinalaisia tai kiinalaisten yritysten valmistamia. Näin häiriöt kahden suurimman talouden välisessä kaupassa hidastavat talouskasvua myös muualla. Erityisesti maailmankaupan hidastumisesta kärsivät pienet vientivetoiset taloudet, kuten Suomi.

Euroalueen heikentynyt talouskehitys on johtanut siihen, että Euroopan keskuspankki (EKP) päätti maaliskuussa jatkaa elvyttävää rahapolitiikkaa.

Keskuspankin tavoite on pitää euroalueen yleinen hintatason nousu eli inflaatio hieman alle kahdessa prosentissa. (Jos inflaatio on kovasti tätä nopeampaa, tänään saatu euro ei ole enää huomenna yhtä arvokas. Toisaalta liian hidaskaan inflaatio ei ole hyväksi: jos hintojen odotetaan pian halventuvan, ostopäätöksiä lykätään ja kulutus vähenee.) EKP pyrkii saavuttamaan inflaatiotavoitteensa ensisijaisesti pitämällä rahoitusolot suotuisina. Rahoitusolot tarkoittavat yksinkertaistaen sitä, miten paljon ja millä korolla rahaa on saatavilla. Kun korot ovat taloudessa tarpeeksi alhaiset, yritysten kannattaa ottaa lainaa ja investoida rahat tuottavasti. Tämä ylläpitää talouskasvua ja maltillista hintojen nousua.

Pankkilainojen korot ovat euroalueella nyt historiallisen alhaiset ja pankkien myöntämät lainat kasvavat jo maltillisesti. Inflaatio on kuitenkin pysynyt sitkeästi tavoitetta hitaampana. Maaliskuussa EKP päätti pitää korot alhaisina aiempaa pidemmän aikaa, näillä näkymin ainakin vuoden loppuun asti. Lisäksi EKP myöntää pankeille lisää edullista rahaa, ns. keskuspankkiluottoja, jota ne voivat lainata eteenpäin yrityksille ja kotitalouksille. Kaiken kaikkiaan rahoitusolot tulevat euroalueella pysymään kevyinä vielä pitkään, ja EKP jatkaakin elvyttävää rahapolitiikkaa aina siihen asti, että inflaatiotavoite saavutetaan.

Asiasanat

euroalue, kansainvälinen kauppa, kauppasota, Kiina, maailmantalous, Yhdysvallat